

Autorul calvin e un raționalist. *Combate superstițiile, vrăjile*, la care unii alegă cînd se îmbolnăvesc fără a gîndi că

...cu iale nemica nu putem folosi,
cu fermecătură sau cu altă drăcie numai
să ne noao ajute...¹

... не видиме ажъ не могутъ нам
помочи н чого усякуи бай не иншая
доброта лише естъ дявильска мо-
литва².

Textul a rămas și în PN, întrucît nu leza credința ortodoxă.

În omilia pentru duminica a XIV-a, la sfîrșit, autorul atacă violent descîntecele, spunînd că:

«...între descîntecele lor nu iaste alte nemica, ci numai cît iaste drăcie și prelistitură...»³ Și acest text a rămas în PN: «а у ихъ баяню не естъ нѣчого лише мутьня и прелестъ»⁴.

În legătură cu *cultul morților*, constatăm aceeași inconsecvență, pentru că pe de o parte îl combate, iar pe de alta cere ca oamenii să îngroape morții cu cinste⁵. Cere să avem nădejde că morții prin putrezire vor învia⁶. Autorul combate credința că sufletele morților umblă printre oameni, ca fiind scornită de călugări și popi, pentru a-și mări sursele de venit prin slujbele și parastasele sau «sărăcustele» făcute pentru liniștirea morților. Acest atac anti-clerical a fost înlăturat din PN și contextul a rămas prolix, fără legătură. Autorul citează aci și pe Ioan Gură de Aur care precizează în omilia 29 că dracii care locuiau în morminte nu sînt sufletele oamenilor morți. În PN textul e cu totul schimbat și redus. Se omite chiar numele lui Ioan Gură de Aur, citîndu-se numai evanghelia lui Matei:

CC¹, p. 114

Unii ziseră că vinu morții în casă și se ivese oamenilor, cerî ajutori după moarte să le facă călugării și cu popii sărăcuste și alte multe minciuni. Că dracii, au grăit, s-au zis, că sînt sufletul acătărui omu numai să pri-lăstescă nebunii. Ce Io Zlataust zice la Matei în omilia 29 de capete în tile....»

PN, p. 103

... котрыи мовлять ажъ приходятъ умерлыи до хижъ и мвляються людюмъ; ужа естъ того, ажъ бы теперь люде уставали умерлыи...

Слухай, якъ мовит Мат. 69 (XVI) 26—27; Марко...⁷.

Ceva mai departe se atacă violent slujbele pentru morți, scornite din lăcomia «cărturarilor», adică a clericilor. În PN s-a renunțat cu totul la această parte:

¹ CC¹, p. 236.

² PN, p. 155.

³ CC¹, p. 289.

⁴ PN, p. 177.

⁵ CC¹ *Molitvenic*, p. 478—479.

⁶ CC¹ p. 111 și PN. 145.

⁷ «... care spun că morții vin prin casă și se arată oamenilor; grija este acum ca oamenii să lase în pace pe cei morți... Ascultă, cum grăște Matei... și Marcu...